

Bild 1 Obehandlad (till vänster) och behandlad fönsterlav (till höger). (KRC)

Brandsäker lav i adventsljusstaken

Inledning	<p>Första advent ökar antalet bränder i hemmen. En av flera anledningar är adventsljusstakarna, som ibland är dekorerade med fönsterlav eller renlav, som brinner bra.</p> <p>Uppgiften är att göra fönsterlav mindre brandbenägen m.h.a. koksalt.</p>
Material	<p>Fönsterlav, som eleverna eventuellt kan samla in själva, koksalt och en värmeplatta eller liknande.</p>
Riskbedömning	<p>Var alltid försiktig med eld. <i>En fullständig riskbedömning ges av undervisande läraren.</i></p>
Utförande	<ol style="list-style-type: none">1. Gör en koncentrerad koksaltlösning. Ta ca 32 gram koksalt och lös det i 100 cm³ varmt vatten.2. Dela laven i två delar.3. Behandla den ena delen av laven genom att doppa den i mättad koksaltlösning. Låt den andra vara obehandlad eller doppa den i rent vatten.4. Låt laven torka.5. Antänd först den ena laven och sedan den andra. Utför försöken så lika som möjligt mellan behandlat och obehandlat. Anteckna brinntider, höjd på låga mm.6. Dra slutsatser.7. Vilka flamskyddsmedel används idag?

Till läraren

Väntat resultat	Saltet lägger sig som en hinna på laven. Ju längre tid laven får ligga i saltlösningen desto bättre effekt (svårare att antända).
Flamskyddsmedel	<p>Att behandla lav med koksalt är en gammal klassisk metod. Förr doppade brandmän sina skjortor/jackor i saltlösning som sedan fick torka. Detta gav visst brandskydd.</p> <p>I dagens flamskyddsmedel används ofta bromider till elektriska apparater, tyger, möbler. Bromiderna är dyrare än kloriden. Natriumsulfat ger ett visst skydd.</p>
Lite om lavar	<p>Lavar är organismer där svampar lever tillsammans med alger. Tillsammans bildar de busk-, blad- eller skorpliknande utväxter. Både fönster- och renlav är busklavar som växer med ca 5 cm per år. Den långsamma tillväxten gör lavarna extra utsatta för masskövling, därför är det vettigt att spara dekorationen från år till år.</p> <p>I affärer säljs fönsterlav eller vitlav felaktigt som "vitmossa" eller "adventsmossa". Vitmossor (familjen <i>sphagnum</i>) är de vanligaste mossorna i våta miljöer och något helt annat än både fönsterlav eller renlav.</p>
Övrigt	Idén till laborationen kommer från Christina Bonnarp, språklärare på Gärdesskolan, Stockholm. I hennes värmländska hemtrakter, doppade man fönsterlaven i saltlösning och efter att laven torkat, fungerar saltet som "brandskyddsmedel".